LIFO 1.2.2020, συνέντευξη στον Θοδωρή Αντωνόπουλο**.**

Ο Βίκτωρ Ισαάκ Ελιέζερ, δημοσιογράφος, ανταποκριτής της εφημερίδας Yedioth Achronoth και αναλυτής θεμάτων Μέσης Ανατολής αναλύει στη LiFO γιατί η «ειρηνευτική πρόταση» του Τραμπ για το Μεσανατολικό είναι καταδικασμένη να αποτύχει.

Ο Βίκτωρ Ισαάκ Ελιέζερ είναι δημοσιογράφος, ανταποκριτής της ισραηλινής εφημερίδας Yedioth Achronoth και αναλυτής θεμάτων Μέσης Ανατολής. Με αφορμή το ειρηνευτικό σχέδιο Τραμπ για το Μεσανατολικό και τις αντιδράσεις που προκάλεσε σε Ισραήλ, παλαιστινιακά εδάφη αλλά και διεθνώς, ζητήσαμε και τη δική του άποψη για τα τεκταινόμενα. Παρά κάποια θετικά του σημεία, όπως η «επιστροφή» στην πρόταση δύο κρατών, ο συνομιλητής μου δεν βρίσκει το σχέδιο Τραμπ δίκαιο και βιώσιμο, μια άποψη που άλλωστε συμμερίζονται όχι μόνο οι Παλαιστίνιοι αλλά και πολλοί Ισραηλινοί, εφόσον, μεταξύ άλλων, θα ευνοούσε τον εξτρεμισμό και τις εντάσεις στην περιοχή. Λέει ότι, μολονότι η υφιστάμενη κατάσταση πραγμάτων στην περιοχή έχει δημιουργήσει συνθήκες αντιπαλότητας και αμοιβαίας καχυποψίας ανάμεσα στους δύο λαούς, η πλειοψηφία των Ισραηλινών πολιτών, όπως άλλωστε και ο ίδιος, δεν επιθυμεί διόλου τη συνεχιζόμενη παράταση της σύγκρουσης και συμφωνεί με τη δημιουργία ενός παλαιστινιακού κράτους, «υπό τη προϋπόθεση ότι θα διασφαλιζόταν απολύτως η ασφάλεια του Ισραήλ και θα έμπαινε φρένο στις επιδιώξεις των ακραίων παλαιστινιακών οργανώσεων για την καταστροφή του εβραϊκού κράτους».

Δυστυχώς το σχέδιο αυτό δεν συνιστά έναν δίκαιο συμβιβασμό μεταξύ των επιθυμιών των δύο αντιμαχόμενων πλευρών και κατά συνέπεια δεν μπορεί να είναι βιώσιμο. Θεωρεί τόσο την εξτρεμιστική δράση των τελευταίων όσο και τις παλαιστινιακές ηγεσίες καθαυτές ως κύριους υπεύθυνους για τη μη εξεύρεση λύσης ως τώρα, «μια εξέλιξη που ενισχύει τα ακραία στοιχεία και εντός Ισραήλ», υποστηρίζει δε ότι αναφορικά με τη Γάζα το Ισραήλ «κάνει ό,τι θα έκανε κάθε ευνομούμενο κράτος προκειμένου να προστατεύσει τους πολίτες του από τη φανατική βία». Επιμένει ότι «πρωτεύουσα του Ισραήλ είναι και θα παραμείνει η Ιερουσαλήμ», ακόμα κι αν οι Παλαιστίνοι ανακηρύξουν ως δική τους πρωτεύουσα κάποιο «δικό τους» κομμάτι της πόλης. Υπογραμμίζει επίσης ότι «σήμερα η Ιερουσαλήμ είναι ανοικτή σε πιστούς όλων των θρησκειών, μόνο όμως μετά το '67 κατέστη δυνατή η επίσκεψη Εβραίων στον ιερότερο τόπο τους, το Τείχος των Δακρύων» και ότι «αποκλείεται να επιστρέψουμε στο προηγούμενο καθεστώς». Συμφωνεί ότι το σχέδιο Τραμπ ήταν περισσότερο ένα προεκλογικό «πυροτέχνημα» ενόψει των προσεχών κοινοβουλευτικών εκλογών σε ΗΠΑ και Ισραήλ, φρονεί, επιπλέον, ότι τόσο ο Ισραηλινός πρωθυπουργός Μπενιαμίν Νετανιάχου όσο και ο Παλαιστίνιος πρόεδρος Μαχμούντ Αμπάς «επιδιώκουν μεν ρητορικά την ειρήνη, πρακτικά όμως την αποφεύγουν για την πολιτική τους επιβίωση». Η αδιαλλαξία των Παλαιστινίων και η έξαρση της βίας από τη Χαμάς εναντίον Ισραηλινών πολιτών ενδυνάμωσαν τις ακραίες φωνές και μέσα στο Ισραήλ, με συνέπεια την δεκαετή επικράτηση Νετανιάχου και την παράταση του αδιεξόδου.

— Πώς κρίνετε σε γενικές γραμμές το ειρηνευτικό σχέδιο Τραμπ; Οι

Phoca PDF

Παλαιστίνιοι φαίνεται να το απορρίπτουν ασυζητητί σε Γάζα και Δυτική Όχθη. Η ισραηλινή πλευρά πόσο ικανοποιημένη είναι;

Κοιτάξτε, πρόκειται για ένα σχέδιο το οποίο προτάθηκε με ενθουσιασμό από τον πρόεδρο Τράμπ ως ένα «deal του αιώνα», που υποτίθεται ότι θα έθετε τέρμα στην πολυετή και αιμοσταγή διαμάχη μεταξύ Ισραηλινών και Παλαιστινίων. Οι Παλαιστίνιοι βεβαίως απέρριψαν το σχέδιο, οι δε Ισραηλινοί το δέχονται με πάρα πολλές επιφυλάξεις. Γιατί; Διότι ναι μεν νομιμοποιεί το Ισραήλ να επεκτείνει τη κυριαρχία του σε ένα μεγάλο τμήμα των εδαφών της Δυτικής Όχθης που κατέκτησε το 1967, και όπου διαμένουν 400.000 Ισραηλινοί έποικοι, αλλά σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να είναι βιώσιμο, όχι μόνο επειδή το απορρίπτουν οι Παλαιστίνιοι αλλά και επειδή δεν γίνεται αποδεκτό ούτε από τα αραβικά κράτη, ούτε από τη διεθνή κοινότητα. Επιπλέον, στρατιωτικοί αναλυτές στο Ισραήλ αναφέρουν ότι, με την αναδιανομή των εδαφών, δεν διασφαλίζεται η ασφάλεια του Ισραήλ. Αντιθέτως, πολλοί νέοι κυρίως Παλαιστίνιοι θα στελεχώσουν τις ακραίες οργανώσεις με κίνδυνο να αυξηθεί η τρομοκρατία εναντίον των Ισραηλινών πολιτών. Από την άλλη πλευρά όμως πρέπει να τονισθεί ότι το σχέδιο Τραμπ επαναφέρει στο τραπέζι την πρόταση των δύο κρατών για δύο λαούς, μια πρόταση που κατά τη διάρκεια της δεκαετούς διακυβέρνησης Νετανιάχου είχε εγκαταλειφθεί από το Ισραήλ ακριβώς για να έχει την υποστήριξη των δεξιών και θρησκευτικών κομμάτων που απορρίπτουν τη δημιουργία ανεξάρτητου παλαιστινιακού κράτους και να επιβιώσει πολιτικά ο ίδιος ο Ισραηλινός πρωθυπουργός. Για τους Παλαιστίνιους, πάλι, το σχέδιο Τραμπ είναι κατά πολύ κατώτερο όσων είχαν λάβει στο παρελθόν. Επί της ουσίας, το κράτος που τους επιφυλάσσει δεν είναι ακριβώς κράτος, τα δε εδάφη όπου θα εκτείνεται θα είναι πολύ λιγότερα απ' όσα προέβλεπαν προηγούμενες συμφωνίες, μεταξύ αυτών και ο «οδικός χάρτης» του Αμερικανού προέδρου Μπους. Σε ό,τι αφορά την αντίδραση της Χαμάς και της Τζιχάντ στη Λωρίδα της Γάζας, αυτή είναι αναμενόμενη αφού οιαδήποτε πρόταση που δεν θα προβλέπει την εξαφάνιση του Ισραήλ από τον χάρτη δεν θα είναι αποδεκτή. Δυστυχώς το σχέδιο αυτό δεν συνιστά έναν δίκαιο συμβιβασμό μεταξύ των επιθυμιών των δύο αντιμαχόμενων πλευρών και κατά συνέπεια δεν μπορεί να είναι βιώσιμο. Ένας δίκαιος συμβιβασμός μπορεί να είναι βιώσιμος όταν και οι δύο πλευρές θα έχουν κερδίσει κάτι αλλά όχι όλα όσα διεκδικούν. Όταν δηλαδή τα πλεονεκτήματα και τα οφέλη μιας συμβιβαστικής λύσης θα είναι περισσότερα από την κατάσταση της «μη λύσης».

— Τι αντιδράσεις υπάρχουν στα ΜΜΕ, την κοινωνία κ.λπ. και πώς έχει διαμορφωθεί γενικότερα η στάση των Ισραηλινών απέναντι στο Παλαιστινιακό και τους Παλαιστίνιους;

Όπως σας είπα, με επιφυλακτικότητα. Κανείς στο Ισραήλ δεν πανηγυρίζει για το σχέδιο Τραμπ. Η δεξιά το απορρίπτει γιατί δεν προβλέπει την ισραηλινή επικυριαρχία σε όλη τη Δυτική Όχθη, η αριστερά επειδή δεν διασφαλίζει τους όρους ειρηνικής συμβίωσης μεταξύ Ισραηλινών και Παλαιστινίων. Μόνο το κέντρο βρίσκει κάποια θετικά σημεία που θα μπορούσαν να αποτελέσουν βάση για επανέναρξη των συνομιλιών. Το status quo στην περιοχή έχει δημιουργήσει συνθήκες αμοιβαίας καχυποψίας. Γεγονός είναι, πάντως, ότι η μεγάλη πλειοψηφία των Ισραηλινών σε καμία περίπτωση δεν επιθυμεί τη συνεχιζόμενη παράταση της

Phoca PDF

σύγκρουσης και συμφωνεί με τη δημιουργία ενός παλαιστινιακού κράτους, υπό τη προϋπόθεση ότι θα διασφαλιζόταν απολύτως η ασφάλεια του Ισραήλ και θα έμπαινε φρένο στις επιδιώξεις των ακραίων παλαιστινιακών οργανώσεων για την καταστροφή του εβραϊκού κράτους.

— Υπάρχει η αίσθηση ότι η πρόταση για την Ιερουσαλήμ δεν είναι ξεκάθαρη. Θα είναι τελικά πρωτεύουσα του Ισραήλ; Θα περιοριστούν οι Παλαιστίνιοι σε κάποια προάστια; Μήπως θα ήταν τελικά προτιμότερο ένα «ειδικό καθεστώς»;

Το θέμα της Ιερουσαλήμ είναι νομίζω σαφές. Η Ιερουσαλήμ είναι και θα παραμείνει η ενιαία και αδιαίρετη πρωτεύουσα του Ισραήλ. Σε αυτήν τη θέση συγκλίνουν όλες οι πολιτικές δυνάμεις του Ισραήλ, εκτός βέβαια των αραβικών κομμάτων. Όπως όμως είχε συμφωνηθεί και στην Τάμπα και είχε αργότερα προβλεφθεί επίσης στον «οδικό χάρτη», τμήματα της Ιερουσαλήμ με παλαιστινιακούς οικισμούς θα περιληφθούν στο μελλοντικό παλαιστινιακό κράτος. Εάν λοιπόν οι Παλαιστίνιοι θέλουν να καταστήσουν πρωτεύουσά τους αυτό το τμήμα της Ιερουσαλήμ, είναι δικαίωμά τους. Να επισημάνω, όμως, ότι σήμερα οι πιστοί όλων των θρησκειών έχουν ελεύθερη πρόσβαση στους ιερούς τόπους της Ιερουσαλήμ, όταν μέχρι το 1967 οι Εβραίοι δεν μπορούσαν ούτε να πλησιάσουν στο Τείχος των Δακρύων, που είναι το ιερότερο σημείο για τους Εβραίους όλου του κόσμου. Στο καθεστώς λοιπόν προ του 1967 δεν πρόκειται να επανέλθουμε.

— Ορισμένοι θεωρούν την εξέλιξη αυτή ένα προεκλογικό «πυροτέχνημα» Τραμπ και Νετανιάχου ενόψει των προσεχών εκλογών σε ΗΠΑ και Ισραήλ. Έχει βάση αυτό;

Είναι σαφές ότι ο χρόνος δημοσιοποίησης του σχεδίου δεν είναι τυχαίος και συμπτωματικός. Ο μεν Τραμπ επιδιώκει την υποστήριξη των Εβραίων της Αμερικής ενόψει των επερχόμενων προεδρικών εκλογών, ο δε Νετανιάχου θέλει να δείξει στους Ισραηλινούς ότι έχει τη στήριξη του Αμερικανού προέδρου. Αμφιβάλλω αν θα καταφέρουν τους στόχους τους.

— Κάποιοι πιστεύουν ότι η τελευταία μεγάλη ευκαιρία για μια ειρηνική και αμοιβαία αποδεκτή επίλυση του ζητήματος με την ύπαρξη δύο αμοιβαία αναγνωρισμένων ανεξάρτητων κρατών χάθηκε με τη δολοφονία Ράμπιν και τη μη δρομολόγηση των συμφωνιών του Καμπ Ντέιβιντ. Η δική σας γνώμη;

Η ιστορία της αραβο-ισραηλινής σύγκρουσης είναι γεμάτη από χαμένες ευκαιρίες. Στο Καμπ Ντέιβιντ ο πρόεδρος Κλίντον κατάφερε να γεφυρώσει όλες τις διαφορές και να φθάσει στο σημείο της οριστικής υπογραφής ειρηνευτικής συμφωνίας. Εκείνος που το μετάνιωσε τη τελευταία στιγμή ήταν ο Γιασέρ Αραφάτ. Εκεί χάθηκε η μεγάλη ευκαιρία για τους Παλαιστινίους να αποκτήσουν ανεξάρτητο κράτος. Αργότερα ήρθε η Τάμπα, στη Χερσόνησο του Σινά, όπου συμφωνήθηκε ακόμη και το θέμα της Ιερουσαλήμ, με πρωθυπουργό τότε τον Εχούντ Μπάρακ. Και πάλι όμως οι Παλαιστίνιοι ηγέτες προτίμησαν να ακολουθήσουν τον ανένδοτο δρόμο των ακραίων, με τις επιθέσεις αυτοκτονίας να πλήττουν την ισραηλινή κοινωνία και το

Phoca PDF

φιλειρηνικό κίνημα στο Ισραήλ. Η αδιαλλαξία των Παλαιστινίων και η έξαρση της βίας από τη Χαμάς εναντίον Ισραηλινών πολιτών ενδυνάμωσαν τις ακραίες φωνές και μέσα στο Ισραήλ, με συνέπεια την δεκαετή επικράτηση Νετανιάχου και την παράταση του αδιεξόδου. Είναι εντούτοις γεγονός ότι επί Νετανιάχου υπήρξε οικονομική ανάπτυξη και πρόοδος παρά τη σύγκρουση, παρά τον πόλεμο.

— Άλλοι πάλι επιρρίπτουν τις ευθύνες για τη συντήρηση της έντασης στην περιοχή και την αδυναμία οποιασδήποτε συμφωνίας στη Χαμάς και την κατάσταση που έχει δημιουργήσει στη Γάζα. Πόσο αληθεύει αυτό; Είναι άμοιρο ευθυνών το Τελ Αβίβ; Είναι για το Ισραήλ ο Αμπάς πιο αξιόπιστος ηγέτης και συζητητής;

Κοιτάξτε, δεν μπορούμε να κρυβόμαστε από την πραγματικότητα. Το 2005, το Ισραήλ αποχώρησε από τη Γάζα και την παρέδωσε στην Παλαιστινιακή Αρχή. Ξέσπασε ένας εμφύλιος πόλεμος μεταξύ των Παλαιστινίων, οι δυνάμεις του Μαχμούντ Αμπάς και της Φατάχ εκδιώχθηκαν κακήν κακώς και η Χαμάς άρπαξε την εξουσία δημιουργώντας μια ξεχωριστή οντότητα. Αντί να στρέψουν τις προσπάθειές τους οι Παλαιστίνιοι της Γάζας στην ανάπτυξη και την πρόοδο της περιοχής, προτίμησαν τον ανένδοτο ένοπλο αγώνα κατά των Ισραηλινών, βομβαρδίζοντας το Νότιο Ισραήλ και προκαλώντας δεκάδες θύματα ανάμεσα στους Ισραηλινούς πολίτες. Το Ισραήλ επέβαλε αποκλεισμό ώστε να περιορίσει τον ανεφοδιασμό της Χαμάς, πράγμα που εκ του αποτελέσματος δεν έχει επιτευχθεί αφού κάθε τόσο το Ισραήλ δέχεται ρουκέτες που φθάνουν μέχρι το Τελ Αβίβ. Υπάρχουν δυστυχώς κράτη όπως το Ιράν και η Τουρκία που υποστηρίζουν τη Χαμάς και ενθαρρύνουν τους ηγέτες της να συνεχίσουν την τρομοκρατία εναντίον του Ισραήλ. Αυτά είναι τα γεγονότα, και στο μέτωπο της Γάζας είμαι κατηγορηματικός: Το Ισραήλ κάνει ό,τι θα έκανε κάθε ευνομούμενο κράτος προκειμένου να προστατεύσει τους πολίτες του από τη φανατική βία εκείνων που θέλουν να το εξαφανίσουν από το χάρτη. Όσο για τον Μαχμούντ Αμπάς, αποδεικνύεται ατυχώς άξιος διάδοχος του Γιασέρ Αραφάτ εφόσον αποδοκιμάζει την τρομοκρατία αλλά επιδοκιμάζει τους τρομοκράτες. Κατά την άποψή μου πρόκειται για έναν μετριοπαθή ηγέτη που προασπίζεται τα συμφέροντα του λαού του, όμως είναι ταυτόχρονα τόσο αντιφατικός ώστε καθίσταται αναξιόπιστος διαπραγματευτής. Το κοινό του σημείο με τον Νετανιάχου είναι ότι, ενώ αμφότεροι επιδιώκουν ρητορικά την ειρήνη, πρακτικά την αποφεύγουν για την πολιτική τους επιβίωση.

Πηγή: www.lifo.gr

Phoca PDF